

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

Eksamensveiledning muntlig eksamen i historie, LK20

Fagnavn: Historie, Vg3 påbygging til generell studiekompetanse

Fagkode: HIS1011

Sist revidert: 12.04.2023

Ansvarlig enhet: Eksamenskontoret i Vestfold og Telemark fylkeskommune

1. Rammer for eksamen

Eksamenskontoret har ansvar for å utarbeide og fastsette retningslinjer for lokalt gitt eksamen i Vestfold og Telemark. Lokalt gitte eksamener er alle eksamener som ikke er laget av Utdanningsdirektoratet.

Dokumentene [Retningslinjer for lokalt gitt eksamen](#) og [Eksamensreglement](#) skal bidra til å sikre at lokalt gitt eksamen gjennomføres på en forsvarlig og lik måte i tråd med nasjonale og lokale forskrifter. Sensorer, elever og privatister bør sette seg godt inn i disse i forkant av eksamen.

Eksempler på hva du kan finne informasjon om:

- Forberedelsestid og veiledning
- Eksamensoppgave
- Hjelpemidler under eksamen
- Eksamenstid
- Sensordialog
- Fagsamtalen
- Vurdering og sensur
- Regler og rettigheter

2. Vurderingskriterier

[Gå direkte til læreplan i historie.](#)

Handlingsrommet i læreplanen gir lærere og elever/privatister anledning til å velge innhold. Vurderingskriteriene er derfor formulert på et overordnet nivå: lav kompetanse (karakter 2), god kompetanse (karakter 3-4) og framifrå kompetanse (karakter 5-6).

Vurderingskriteriene er laget for å gi sensor *støtte* til å vurdere elevens/privatistens samlede kompetanse på eksamen. Vurderingskriteriene er således ingen fasit, men veiledende i arbeidet med sensur.

En overordnet føring for eksamen er at den skal gi elever/privatister mulighet til å vise sin kompetanse i så stor del av faget som mulig utfra eksamensformen.¹ Utdanningsdirektoratet definerer kompetansebegrepet slik: «Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning».²

Det er kompetansemålene i læreplanen som er grunnlaget for vurderingen av elevens/privatistens fagkompetanse.

---

¹ [Regler for muntlig eksamen og muntlig-praktisk eksamen](#)

² <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/kompetanse-i-fagene/?lang=nob>

TABELL 1: VURDERINGSKRITERIER HIS1011

Kompetanse	Lav kompetanse i faget Karakter 2	God kompetanse i faget, Karakter 3-4	Framifrå kompetanse i faget, karakter 5-6
<i>Utforske, analysere, tolke og bruke</i>	<p>Eleven stiller spørsmål knyttet til fortid og historie.</p> <p>Videre kan eleven gi eksempler på at fortiden kan fremstilles på ulike måter.</p>	<p>Eleven undrer seg over og stiller spørsmål knyttet til fortid og historie.</p> <p>Videre viser eleven noe kildekritisk bevissthet ved å beskrive hvordan ulike ståsteder påvirker hvordan man fremstiller fortiden.</p>	<p>Eleven undrer seg over og stiller spørsmål knyttet til fortid og historie gjennom åpen og kritisk drøfting.</p> <p>Videre viser eleven kildekritisk bevissthet ved å selvstendig reflektere og vise konkrete eksempler på at ulike ståsteder påvirker hvordan fortiden forstås og fremstilles.</p>
<i>Reflektere</i>	<p>Eleven viser enkeltkunnskaper om historiske forhold og kan identifisere noen ulike historiske sammenhenger og perspektiver</p> <p>Eleven gjengir eksempler på at historie er fortolkning og ikke en objektiv og korrekt fremstilling av fortiden.</p>	<p>Eleven anvender kunnskaper om historiske forhold til å prøve ut egne tanker eller stille kritiske spørsmål om noen historiske sammenhenger og perspektiver.</p> <p>Eleven viser eksempler på hvordan historie er fortolkninger av fortiden som har blitt påvirket av samtiden de ble til i.</p>	<p>Eleven anvender bred og detaljert kunnskap om historiske forhold til å prøve ut egne tanker eller stille kritiske spørsmål om ulike historiske sammenhenger og perspektiver.</p> <p>Eleven stiller kritiske spørsmål og prøver ut tanker om hvordan egne og/eller andres forestillinger om fortiden har blitt preget og formet, og at de vil kunne forandre seg i framtiden.</p>
<i>Drøfte, vurdere og sammenligne</i>	<p>Eleven anvender enkeltkunnskaper og eksempler til å vise at historien kan forstås i lys av forskjellige perspektiver.</p>	<p>Eleven anvender kunnskaper om historiske forhold til å sette opp ulike perspektiver eller argumenter mot hverandre.</p>	<p>Eleven anvender bred og detaljert kunnskap om historiske forhold til å sette opp ulike perspektiver mot hverandre, og problematiserer eller argumenterer tydelig for og mot. Der det er naturlig klarer eleven å komme fram til en veloverveid konklusjon.</p>
<i>Gjøre rede for, beskrive og presentere</i>	<p>Eleven gjengir enkeltkunnskap og viser til noen sammenhenger og fagbegreper.</p>	<p>Eleven anvender kunnskap til å forklare historiske forhold og sammenhenger med bruk av fagbegreper.</p>	<p>Eleven anvender bred og detaljert kunnskap til å forklare historiske forhold og sammenhenger på en tydelig, presis og selvstendig måte med bruk av relevante fagbegreper.</p>

TABELL 2: KOMPETANSEMÅL – GRUNNLAGET FOR VURDERING

Kompetanse	Relevante kompetansemål påbygg
Utforske, analysere, tolke og bruke	<ul style="list-style-type: none"> • <i>utforske fortiden ved å formulere problemstillinger, finne, vurdere og bruke ulikt materiale og presentere egne slutninger</i> • <i>utforske en historisk person og diskutere hans eller hennes tenkning, handlingsrom og valg i lys av samtiden han eller hun levde i</i> • <i>utforske en persons handlingsrom og valgmuligheter i en konfliktsituasjon og vurdere konsekvenser av valgene personen har tatt</i> • <i>utforske hvordan mennesker har arbeidet for myndiggjøring og frigjøring i norsk og samisk historie, og gjøre rede for hvordan de samtidig har bidratt til utviklingen av demokratiet</i> • <i>analysere hvordan framstillinger av fortiden har blitt brukt i Norge for å skape nasjonal identitet og drøfte hvilke virkninger dette har hatt for ulike grupper</i>
Reflektere	<ul style="list-style-type: none"> • <i>reflektere over hvordan teknologiske omveltninger fra den industrielle revolusjonen til i dag har endret menneskers liv og formet forventninger til framtiden</i> • <i>beskrive bakgrunnen for verdenskrigene og et utvalg andre sentrale kriger eller konflikter på 1900-tallet og reflektere over om fredsslutningene bidro til å skape fred og forsoning</i> • <i>reflektere over hvordan ideologier og tankesett på 1900-tallet og fram til i dag har bidratt til undertrykkelse, terror og folkemord som holocaust</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>reflektere over hvordan fortiden former oss som mennesker, og hvordan våre fortolkninger av fortiden er preget av nåtidsforståelse og forventninger til framtiden</i> • <i>reflektere over hvordan fortiden brukes i lokalmiljøet og av ulike aktører, og drøfte hensikten med denne historiebruken</i> • <i>sammenligne ulike framstillinger av en hendelse og reflektere over at historiske framstillinger preges av opphavspersonens ståsted og kontekst</i>
Drøfte, vurdere og sammenligne	<ul style="list-style-type: none"> • <i>drøfte i hvilken grad utviklingen i ulike perioder har vært preget av brudd eller kontinuitet, og vurdere hva som gjør en hendelse i fortiden betydningsfull</i> • <i>reflektere over hvordan fortiden brukes i lokalmiljøet og av ulike aktører, og drøfte hensikten med denne historiebruken</i> • <i>sammenligne ulike framstillinger av en hendelse og reflektere over at historiske framstillinger preges av opphavspersonens ståsted og kontekst</i>

- *gjøre rede for viktige endringer i hvordan mennesker har skaffet seg mat og brukt naturressurser, og vurdere betydningen av dette for mennesker og et bærekraftig samfunn*
- *presentere viktige demografiske endringer og vurdere årsakene til disse endringene og virkninger av dem for mennesker og samfunn*
- *beskrive samfunnsendringer fra antikken til tidlig nytid og vurdere betydningen for fordeling og legitimering av makt og menneskers muligheter til demokratisk deltakelse*
- *beskrive religionens plass i samfunnet fra middelalderen til vår tid, og vurdere hvilken betydning den har hatt for hvordan mennesker har oppfattet seg selv og andre*
- *gjøre rede for tanker og ideologier som har ligget til grunn for politiske omveltninger fra opplysningstiden til i dag og vurdere betydningen av disse for utviklingen av det moderne demokratiet*
- *gjøre rede for årsaker til at kolonimakter underla seg landområder, og vurdere hvilke konsekvenser dette fikk*
- *utforske en persons handlingsrom og valgmuligheter i en konfliktsituasjon og vurdere konsekvenser av valgene personen har tatt*
- *analysere hvordan framstillinger av fortiden har blitt brukt i Norge for å skape nasjonal identitet og drøfte hvilke virkninger dette har hatt for ulike grupper*
- *gjøre rede for velferdsutviklingen i Norge på 1900-tallet og drøfte konsekvenser for menneskers liv*

Gjøre rede for, beskrive og presentere

- *gjøre rede for viktige endringer i hvordan mennesker har skaffet seg mat og brukt naturressurser, og vurdere betydningen av dette for mennesker og et bærekraftig samfunn*
- *presentere viktige demografiske endringer og vurdere årsakene til disse endringene og virkninger av dem for mennesker og samfunn*
- *gjøre rede for hvordan handel og økonomiske systemer har påvirket maktforhold og menneskers liv*
- *beskrive samfunnsendringer fra antikken til tidlig nytid og vurdere betydningen for fordeling og legitimering av makt og menneskers muligheter til demokratisk deltakelse*
- *beskrive religionens plass i samfunnet fra middelalderen til vår tid, og vurdere hvilken betydning den har hatt for hvordan mennesker har oppfattet seg selv og andre*
- *gjøre rede for tanker og ideologier som har ligget til grunn for politiske omveltninger fra opplysningstiden til i dag og vurdere betydningen av disse for utviklingen av det moderne demokratiet*
- *gjøre rede for årsaker til at mennesker har migrert, og diskutere kultur møtene sett fra ulike perspektiver*
- *gjøre rede for årsaker til at kolonimakter underla seg landområder, og vurdere hvilke konsekvenser dette fikk*
- *beskrive bakgrunnen for verdenskrigene og et utvalg andre sentrale kriger eller konflikter på 1900-tallet og reflektere over om fredsslutningene bidro til å skape fred og forsoning*

- *gjøre rede for velferdsutviklingen i Norge på 1900-tallet og drøfte konsekvenser for menneskers liv*